

Ohje vuosien 2026–2029 taloussuunnitelman ja vuoden 2026 talousarvion laatimiseksi

Suunnittelujärjestelmän kokonaisuus

Strategia

Hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia on hyväksytty aluevaltuustossa 8.12.2022. Strategian päivitystyö on menossa ja se tulee päätöksentekoon viimeistään alkuvuodesta 2026. Taloussuunnitelma valmistellaan strategian pohjalta päivitystyö huomioiden.

Taloussuunnitelma ja talousarvio

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kokonaisrahoitus vuodelle 2026 on valtiovarainministeriön huhtikuun laskelmien mukaan 882,0 Me. Rahoituslaskelmia päivitetään vuoden 2025 aikana ja lopulliset laskelmat vuodelle 2026 julkaistaan syksyllä 2025. Laskelmien päivittyminen huomioidaan talousarviovalmistelussa.

Taloussuunnitelma laaditaan aluevaltuuston sitovuustasolla neljälle seuraavalle suunnitteluvuodelle eli vuosille 2026–2029. Talousarvio laaditaan suunnittelukauden ensimmäiselle vuodelle eli vuodelle 2026. Aluevaltuuston päätettäväksi esitetään taloussuunnitelma.

Erillinen hyvinvointialuelainsäädännön edellyttämä Investointisuunnitelma laaditaan valtion antaman ohjeistuksen mukaan vuosille 2027–2030. Taloussuunnitelman yhteydessä päätetään taloussuunnitelmavuosien mukaisista investoinneista. Taloussuunnitelmassa esitettävät investoinnit ovat investointisuunnitelman mukaiset.

Käyttösuunnitelma

Aluehallitus päättää talousarviota operatiivisemmän ohjaustason käyttösuunnitelmasta vuodelle 2026 taloussuunnitelman hyväksymisen jälkeen, viimeistään helmikuussa 2026.

Taloussuunnitelman 2026–2029 ja talousarvion 2026 laatiminen

Käyttötaloulosa

Hyvinvointialueen kehys on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: oma palvelutuotanto, erikoissairaanhoido ja pelastustoimi. Oma palvelutuotanto koostuu 1) hyvinvointialueen johdosta sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuudesta, 2) ikäihmisten ja vammaisten palvelualueesta, 3) aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelualueesta ja 4) terveyspalvelujen ja sairaanhoidon palvelualueesta. Erikoissairaanhoido sisältää pääasiassa HUSilta, mutta myös muualta ostettavat erikoissairanhoidon palvelut. Pelastustoimen osuus kattaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa yhteistyösopimuksella toteutettavan pelastustoimen palvelun.

HUSin kokonaiskehys tulee olemaan 2365 Me, mutta hyvinvointialuekohtaista kehystä ei vielä ole saatavilla. Lisäksi on mahdollista, että HUSille osoitetaan yhteensä 20 Me:n määräraha hoitojonon purkuun. HUSin yhtymäkokous on 18.6.2025, jonka jälkeen saadaan tieto Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen erikoissairanhoidon vuoden 2026 kehyksestä. Koska vielä ei ole käytettävissä tarkkoja hyvinvointialuekohtaisia tietoja, on Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kehyksessä erikoissairanhoidon kasvuksi arvioitu 4 % suhteessa vuoden 2025 talousarvioon. Mikäli erikoissairanhoidon vuoden 2026 kehys tulee olemaan suurempi kuin hyvinvointialueen kehyksessä on arvioitu, kasvaa vuoden 2028 säästötavoite, jotta syntyneet alijäämät saadaan katettua vuoden 2029 loppuun mennessä.

Kehyksessä annetaan palvelualueille ja strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuudelle ohjeellinen kehys viranhaltijavalmistelun pohjaksi, vaikka pääpaino on aluevaltuuston sitovuustason mukainen oma palvelutuotanto, erikoissairaanhoido ja pelastustoimi. Oman palvelutuotannon kehyksessä on huomioitu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaiset säästötoimenpiteet vuosina 2026–2027. Vuodelle 2028 on kohdennettu tarvittava määrä toimenpiteitä, jotta talous saadaan tasapainoon ja alijäämät katettua vuoden 2029 loppuun mennessä. Kaikkia pääasiassa henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä (esim. lomautukset) ei ole kohdennettu vielä palvelualueille, vaan ne näkyvät kehyksessä omalla rivillään. Kohdentaminen tehdään valmistelun edetessä, kun laskelmat säästöjen kohdentumisesta tarkentuvat.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hyvinvointialueen on katettava kertyneet alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä. Aluevaltuusto linjasi

vuosien 2025–2027 taloussuunnitelmasta päättäessään joulukuussa 2024, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tavoittelee alijäämien kattamista vuoden 2027 loppuun mennessä. Huhtikuussa 2025 julkaistun vuoteen 2029 ulottuvan rahoituksen painelaskelman sekä hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätösnusteen perusteella alijäämien kattaminen vuoden 2027 loppuun mennessä ei ole realistinen tavoite ja vaarantaisi riittävien ja välttämättömien peruspalvelujen tuottamisen alueen asukkaille. Aluevaltuustolle on esitetty toukokuussa 2025 alustavaa hahmotelmaa vuosien 2026–2029 taloussuunnitelman kehyksestä ja tuolloin valtuusto hyväksyi alijäämän kattamistavoitteen siirtämisen vuoden 2029 loppuun.

Palvelualueiden talousarvioesityksiä käydään läpi syyskuun talousarvioneuvotteluissa ja johtoryhmän talousarvioseminaarissa. Samassa yhteydessä huomioidaan myös mahdolliset työjaolliset muutokset palvelualueiden välillä.

Henkilöstömenot

Vuoden 2026 talousarvion pohjana on toukokuun 2025 palkat. Taloussuunnittelujärjestelmässä toukokuun 2025 palkkoja korotetaan 6,49 %, jolloin henkilöstökuluihin tulee huomioiduksi paitsi vuonna 2025 tulevat sopimuskorotukset myös vuoden 2026 korotukset. Henkilöstömenojen sopimuskorotukset on katettava oman palvelutuotannon kehyksestä eikä niihin varata keskitetysti määrärahoja hyvinvointialuetasolla.

Palkoista laskettavat sivukuluprosentit vuoden 2026 talousarviossa ovat:

KuEL-maksu, palkkaperusteinen	17,30 %
Sairausvakuutusmaksu	1,84 %
Työttömyysvakuutusmaksu	0,80 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,13 %
Muut sosiaalivakuutusmaksut	0,05 %
Yhteensä	20,12 %

Sivukuluprosentit arvioidaan tarvittaessa uudelleen syksyllä 2025.

Työyksiköiden on varattava käyttösuunnitelmiinsa tyhy-rahaa 20 euroa/työntekijä. Tyhy-varaus sisältyy annettuun kehykseen. Henkilöstöpalvelut ohjeistaa erikseen tyhy-rahaman käytöstä.

Henkilöstön muistaminen (merkkipäivälahjat) sisältyvät yksikön kustannuksiin eikä niihin ole keskitettyä varausta.

Henkilöstöpalvelut varaavat työterveyshuoltoon liittyvän määrärahan koko hyvinvointialueen osalta.

Taloussuunnitelman tasapaino

Hyvinvointialueen taloutta ei saada tasapainoon lain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Taloussuunnitelman kehys on laadittu siten, että talous on tasapainotettu vuoden 2029 loppuun mennessä. Tämä edellyttää keväällä 2025 hyväksytyn tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 66 Me:n säästötavoitteen saavuttamista sekä lisäsäästötoimenpiteitä vuodelle 2028. Valtionrahoitus perustuu huhtikuussa 2025 julkaistuu rahoituksen painelaskelmaan. Mikäli valtionrahoitus toteutuu painelaskelmassa esitettyä pienempänä, se edellyttää uusia säästötoimenpiteitä.

Hyvinvointialueen rahoituslain (617/2021) 11 §:n mukaan hyvinvointialueella on oikeus saada valtiolta lisärahoitusta, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslaissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen tai pelastustoimen palvelujen järjestämisen. Aluehallitus on 27.5.2025 § 126 päättänyt käynnistää valmistelun lisärahoituksen hakemiseksi. Kehyksessä ei ole huomioitu mahdollista lisärahoitusta, mutta mikäli hyvinvointialue saa lisärahoitusta, se huomioidaan taloussuunnitelmavalmistelun edetessä.

Taloussuunnitelman 2026–2029 kokoaminen

Talouspäälliköt koordinoivat oman palvelualueensa talousarvion valmistelua ja syöttävät taloudelliset tavoitteet talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmään 12.9.2025 mennessä. Palvelualueiden talousarvioneuvottelut käydään syyskuun puolivälin jälkeen.

Palvelualueen talousarvioesitys koostuu palvelujohtajan katsauksesta sekä taloudellisista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään yhtenä kokonaisuutena hyvinvointialuetasolla.

Palvelujohtajan katsauksessa esitettävät asiat ovat:

- toimintaympäristön muutokset 2026–2029
- keskeiset muutokset toiminnassa 2026
- keskeiset muutokset taloudessa 2026
- keskeiset muutokset henkilöstössä 2026
- riskien arviointi

Aikataulu

17.6. Aluehallitus, kehys ja talousarvion laadintaohje

kesä-elokuu, talousarvion laadintaa palvelualueilla, taloudelliset tavoitteet järjestelmässä 12.9. mennessä

11.–12.9. Valtuustoseminaari, talousarviolaadinnan tilanne

syyskuu Johtoryhmän kehittämispäivä: talousarvion toiminnalliset tavoitteet

vko 38 Palvelualueiden talousarvioneuvottelut

syyskuu Johtoryhmän kehittämisäamupäivä, talousarvioseminaari

1.10. Konsernijaosto, talousarviolaadinnan tilanne, jaosto pyytää lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä, alustavat toiminnalliset tavoitteet, valtiolle toimitettava investointisuunnitelma 2027–2030

7.10. Aluehallitus, talousarviolaadinnan tilanne, alustavat toiminnalliset tavoitteet, valtiolle toimitettava investointisuunnitelma 2027–2030

21.–22.10. Aluehallituksen seminaari, talousarviolaadinnan tilanne

27.10. Konsernijaosto, talousarviolaadinnan tilanne

6.11. Aluevaltuuston iltakoulu, alustava hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys: sekä taloudelliset että toiminnalliset tavoitteet

- 18.11. Aluehallituksen ja valtuustoryhmien puheenjohtajien iltakoulu, hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitysluonnos
- 26.11. Konsernijaosto, hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys, valtiolle toimitettava investointisuunnitelma 2027–2030
- 2.12. Aluehallitus, hallituksen talousarvioesitys valtuustolle, valtiolle toimitettava investointisuunnitelma 2027–2030
- 11.12. Aluevaltuusto, talousarvion hyväksyminen, valtiolle toimitettava investointisuunnitelma 2027–2030
- 1–2/2026 Aluehallitus, käyttösuunnitelmat, talousarvion täytäntöönpano-ohje